

Lužianske korene, časť prvá

Od čias, kedy človek dokázal oheň udržiavať a neskôr i zakladať, rozdeľujú ľudia priestor na štyri základné zóny. V strede ich sveta je oheň, ktorý dáva svetlo a teplo. Priestor, do ktorého svetlo a teplo ohňa dosahuje je miestom bezpečia. Kde už sila ohňa nedočiahne je tma a zima. Tam je priestor nepoznaný a nebezpečný. Medzi nimi je hranica, ktorá oddeluje svet bezpečný - vnútorný od nebezpečného - vonkajšieho. Hranica je miestom nielen oddelenia, ale aj vzájomného styku a spojenia. Toto praveké nastavenie zostáva v človeku aj keď sa jeho kultúrne prostredie mení v čase. Poďme sa spoločne prejsť prstom po najstarších zachovaných mapách našej obce a uvidíme, či takéto praveké pravidlo platilo tiež pre našu novovekú obec Šarlužky-Kajsa.

Začnime svoju púť z cintorína v miestnej časti Lužianok nazývanej Kajsa. Tento cintorín pochádza z obdobia novoveku, bol založený asi pred 250 rokmi. Ak ho navštívime, na prvý pohľad si môžeme všimnúť, že takmer všetky hroby sú orientované jedným smerom. Výnimku tvoria čerstvé nové hroby, ktorých orientácia je určená rozvrhnutím nových chodníkov. Keď sa pozrieme smerom, ktorým sa "pozerajú" odpočívajúci v hrboch, vidíme rovno pred sebou dominantu okolia – vrch Zobor. Práve spoza neho vychádza nad našu obec každé ráno slnko. A vychádzalo tak pred 200, 2000 i viac rokmi. Orientácia podľa zdanlivých pohybov Slnka po oblohe bola tisícky rokov kľúčová pri ukladaní mŕtvych do hrobu. Podľa dávnych predstáv o posmrtnom živote dávalo toto uloženie do hrobu mŕtvym možnosť nasledovať svetlo podobne, ako "vidia" svetlo vychádzať každé ráno z tmy. Vychádzajúce slnko teda v týchto prípadoch hrá úlohu centra. Ako neskôr uvidíme, centrum sveta je reprezentované množstvom rôznych podôb.

Prečo ale začíname svoju cestu po Kajse práve na cintoríne? Na najstaršej mape Kajsy, ktorá sa zachovala z roku 1882 môžeme vidieť, že cintorín (temetö) sa nachádza mimo obývanú časť obce. Počas stredoveku boli cintoríny umiestnené v okolí kostolov a tie tvorili centrum obcí. Za čias osvietenstva ľudia z hygienických

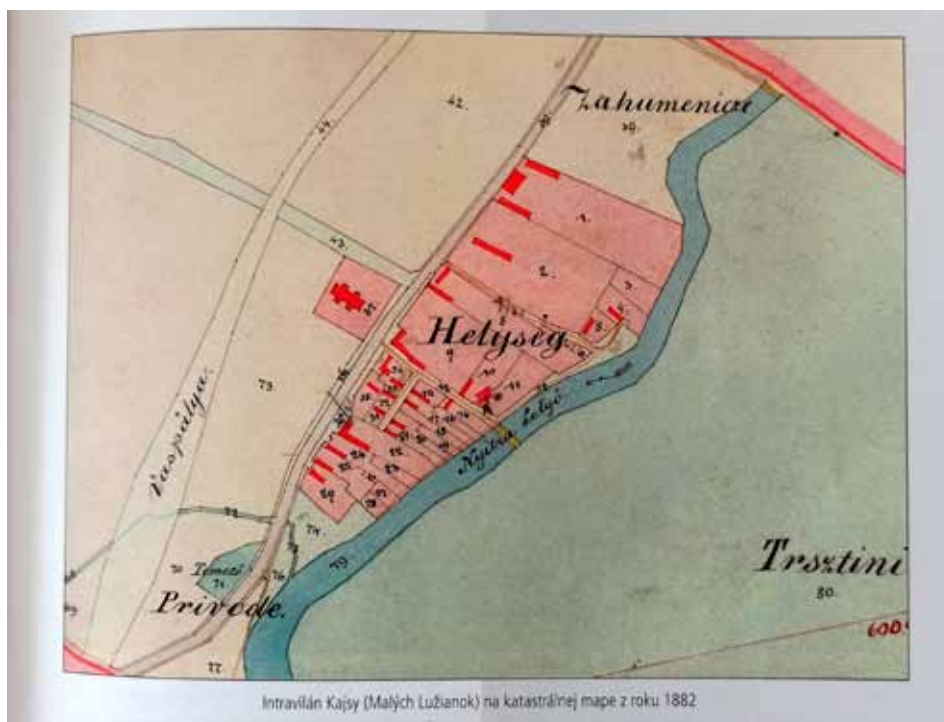
dôvodov premiestnili cintoríny za hranice intravilánov obcí. Preto v novoveku založené cintoríny už sú za hranicou priestoru, ktorý obývajú ľudia. Dnes to tak samozrejme neplatí. Strata významu posvätnosti začala spomínaným vysunutím posvätnéj pôdy cintorínov z centra obývaných obcí za ich hranice. Postupne dospela k tomu, že následná výstavba a rozširovanie miest i obcí cintoríny obkolesilo.

Vráťme sa späť k našej historickej mape a presuňme sa na miesto, ktoré tvorilo kedysi hranicu medzi dvomi svetmi. Medzi svetom obývaným ľuďmi - svetom bezpečným, poznaným, priestorom v ktorom svieti svetlo a tým priestorom, kde svetlo nedočiahne. Tam vládne temnota, obývajú ho sily nepoznané, z čoho pre ľudí prirodzene vyplývajú pocity nebezpečia a strachu. Takouto hranicou v minulosti boli rôzne prírodné úkazy: vodné toky, močiare, jazerá, moria, vrchy, brody či sútoky aj ľudské výtvyry: cesty, medze, mosty, ploty i prah domu. Spomeňme si, že hranica je miestom, ktoré oddeluje, ale zároveň vytvára i kontakt medzi dvoma svetmi a prepája ich. Je to teda miesto špeciálne, neobyčajné, v predstavách našich predkov vnímané tiež ako čarovné či magické. Z čoho prirodzene vyplýva aj predstava,

že je takéto miesto obývané nadprirodzenými bytosťami.

Keby sme pred 200 rokmi išli z Nitry po hradskej ceste, dnes nazývanej Rastislavova ulica do Malých Lužianok, teda Kajsy, prešli by sme najprv okolo spomínaného cintorína a následne by sme museli prekonať Mlynský jarok. Tento vodný tok je jediným čo zostalo z miestneho mlyna, ktorý zanikol koncom 17. storočia. Preto sa na našej historickej mape už nenachádza. Tento vodný tok bol vytvorený človekom aby odvádzal vodu z mlyna do rieky Nitry. Ľudskou rukou vytvorená hranica pravdepodobne ovplyvnila predstavy a následne i správanie miestnych obyvateľov. Z ľudového prostredia poznáme predstavy o osídlení mlynov vodníkmi, mosty boli zase obradným miestom napríklad pri jarňoch obyčajach. V prípade Kajsy sa pravdepodobne využíval na obradné účely mohutný tok rieky Nitry, ktorý vytvára prirodzenú hranicu pozdĺž celej obce dodnes. Na starej mape vidíme tiež most, ktorý v súčasnosti týmto miestom cez rieku Nitru nevedie.

Prekonať hranicu bolo považované za potenciálne nebezpečné. Práve pre spomínané predstavy, že je tento priestor obývaný nadprirodzenými bytosťami. Tie

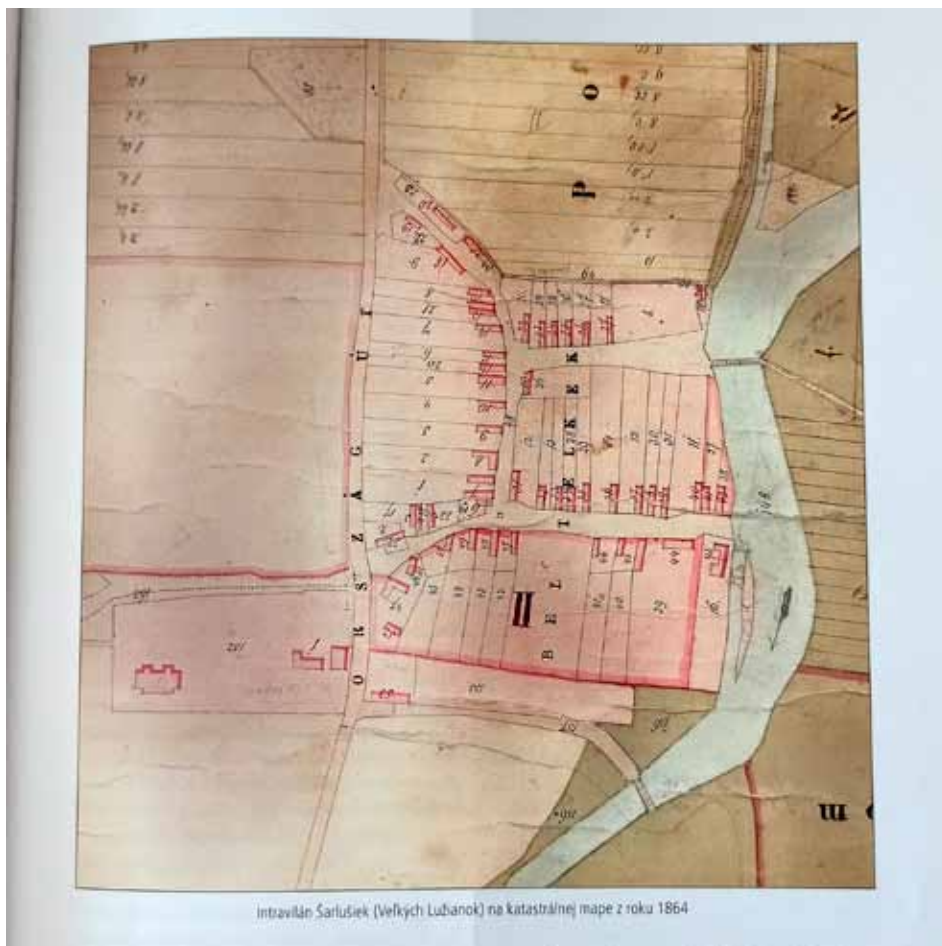

Intravilán Kajsy (Malých Lužianok) na katastrálnej mape z roku 1882.

mohli človeku škodiť i pomáhať. Preto sa prechádzanie hraničných miest nezaobišlo bez rituálneho správania sa, napríklad prežehnanie, odplutia si za seba, neobzerania sa a podobne. Mnohé takéto úkony nám môžu byť známe z ľudových rozprávok i dávnych mýtických príbehov. Poznáte antický príbeh speváka Orfea? Zomrela mu jeho milovaná manželka Euridika a on dostal šancu ju vyviešť zo sveta mŕtvych späť medzi živých. Pri tom, ako ju vyvádzať sa však nesmel otočiť. Orfeus sa v príbehu otočil a s milovanou ženou sa nakoniec stretol až po vlastnej smrti.

Prekročme bezpečne hranicu a vojdieme do dediny. Hlavná cesta – hradská z Nitry do Topoľčian bola kedysi pravdepodobne lemovaná nádherným marhuľovým stromoradiím. Takto sa vysvetľuje pôvod názvu miestnej časti Kajsa. Toto slovo pochádza z maďarčiny a znamená marhuľový strom. Novoveká obec Kajsa bola tzv. prícestnou obcou, čo znamená, že obydlia si ľudia stavali pozdĺž jednej strany hradskej, smerom k rieke Nitre. Na druhej strane hlavnej cesty vidíme na našej mape iba sýpku a spomeňme si ešte na mlyn, ktorý mohol byť na tejto neobývanej strane cesty. Čo z týchto dvoch miest rovnako v predstavách našich predkov vyvoláva dojem neobyčajnosti a ten sa prenáša aj na ľudí, ktorí na týchto miestach pracujú či žijú.

Podme ďalej a predstavme si ďalšie miesto opradené množstvom fantastických predstáv. Štvrtým domom z juhu na našej katastrálnej mape, s pôdorysom v tvare L bola kováčska vyhňa. Kováč pracuje s ohňom a dokáže svojimi zručnosťami a poznatkami premeniť tvar i podobu veľmi tvrdého materiálu. Oheň ako zdroj svetla a tepla bol do zavedenia elektriny životnou potrebou. Bez neho by človek nemohol pripravovať jedlo, pracovať, bola by mu zima. Všetky tieto okolnosti spôsobili, že sa kováči v ľudovom prostredí tešili špeciálnemu postaveniu. Okrem toho, že pre ľudí vyrábali potrebné pracovné nástroje, boli im pripisované aj liečivé či dokonca magické schopnosti a boli významnými hosťami ľudových obradov. Centrom Kajsy v tomto prípade naozaj viac symbolickým ako geografickým bolo miesto, kde sa križovala hradská cesta s čriedovou cestou, dnes známou ako Vinárska ulica. Čriedová cesta viedla do polí a na tejto strane hradskej cesty vidíme na mape zakreslenú jedine budovu sýpky, ktorá sa po renovácii zachovala dodnes a slúži ako známa ubytovňa a potraviny. Posvätný stred tohto mikrosveta však tvorí pravdepodobne najstaršia zachovaná socha v Lužiankach, socha sv. Jána Nepomuckého. Dodnes stráži cvik Rastislavovej a Vinárskej ulice. Desiatky rokov

stála pod korunou mohutnej lipy, ktorej konáre v nedávnej dobe polámala víchrica. Kedysi bol na lipe tiež malý zvon, ktorý slúžil obyvateľom na šírenie informácií. Podobne ako nám dnes obecný rozhlas. Kedže Kajsa bola vždy malá obec na to, aby v nej existoval kostol, bolo práve toto miesto v novoveku tým, kde sa ľudia mohli zastaviť, pomodliť, prejavíť svoju zbožnosť. Stojí teda zároveň na hranici i v symbolickom strede. A severnú hranicu obce Kajsa tvorila kedysi pravdepodobne medza oddelujúca záhradu zemianskej kúrie od časti zvanej Zahumenice, ako to môžeme vidieť na mape.

O trochu viac sa k svojmu teoretickému vzoru z dávneho praveku približuje zástavba Veľkých Lužianok, či Šarlužiek, ktorú môžeme vidieť na mape z roku 1864. Tok rieky Nitry umožnil v týchto miestach postaviť obývané domy tak, že západnú hranicu obce tvorí hradská cesta, východnú rieka. Vstupy do dediny cez hraničné miesta sú presne 4, podobne ako štyri sveta strany. Na mape vidíme cez rieku dva mosty, ktoré tvoria fyzický i symbolický prechod medzi dvomi svetmi, ďalej z juhu je prvým domom v tvare L kováčska vyhňa, ktorej význam v ľudovom prostredí už poznáme a severne nám hraničný priebeh vymedzuje opäť cintorín. Rovnako ako na Kajse, aj tento Šarlužský cintorín bol založený už mimo intravilánu pôvodnej obce. V centre Šarlužiek, na križovatke dnešných ulíc Obežná a Švantnerová stojí

aj v súčasnosti Socha Panny Márie Ružencovej. Postavená bola v roku 1900 a ide o dielo ľudového umelca. Kým nebol v obci kostol, chodili sa k nej veriaci modliť. A my už teraz vieme prečo. Názov Šarlužky pravdepodobne pochádza z maďarského slova sarló, čo znamená v preklade kosák. Nástroj, ktorým sa tisíce rokov zbierala úroda dozretého obilia odkazuje na hlavný zdroj obživy našich predkov.

Náš praveký vzor o vnútornom, vonkajšom svete a hranicou medzi nimi môžeme nájsť uplatnený aj pri tvorení jednotlivých domácností. Dodnes poznáme prenášanie nevesty cez prah domu, dodnes sa spoločne stretávame pri sviatočných príležitostiach okolo stola – symbolického stredu nášho mikrosveta. Máme toho s našimi dávnymi i nedávnymi predkami spoločného oveľa viac. Pozývam vás na putovanie za obecnými koreňmi prostredníctvom série článkov, ktoré budú postupne uverejňované v Lužianskych novinkách.

Zdrojmi informácií o histórii a živote v Lužiankach sú:

Cabánek, Milan: Lužianky, 885. Výročie prvej písomnej zmienky o obci, 1998

Keresteš, Peter: Lužianky. Dejiny obce. 2013

Lužianski pamätníci, ktorí budú predstavení v jednotlivých článkoch.

Novotný, Bohuslav: Lužianska skupina a počiatky maľovanej keramiky na Slovensku, 1962, Mgr. Ivana Pacolová

Rybár telom a dušou

Keď sa blíži dôchodkový vek, azda každý si položí otázku, čo bude robiť na dôchodku. Takouto dilemou prechádzal aj Emil Krátky, ktorý žije v našej obci od narodenia.

Za záhradou mu preteká rieka Nitra, okolo ktorej sa denne prechádzal. Okrem sledovania prírody, sledoval aj rybárov, ktorí chytali ryby na rieke a bolo rozhodnuté, akému koníčku sa bude na dôchodku venovať. Zaregistroval sa na „Slovenskom rybárskom zväze v roku 1988 a jeho vysnívaný koníček sa stal realitou. Nakúpil si príslušnú literatúru, rybárske náčinie, ktoré správny rybár potrebuje. Rybárstvo ho úplne pohltilo a nevedili mu ani skoré ranné vstávanie ani chladné počasie. Jeho kapitálnym úlovkom bol kapor o dĺžke 77 cm, ktorý sa mu podaril chytiť na rieke Nitra dňa 30.6.2023. Na tom by nebolo nič zvláštne ale správny rybár v zmysle režimu „Chyť a pustiť“ tento úlovok pustil späť do rieky. Tento počín u takýchto kapitálnych úlovkoch napomáha k rozmnožovaniu - zarybňovaniu riek.

Tejto profesionálnej a etickej zásady sa pridrižiava aj náš rybár Milan Krátky.

Jozef Pagačovič

Volby do NR SR 2023

Dňa 30. 9. 2023, sa v našej vlasti konali voľby do NR SR. V našej obci boli vytvorené dva okrsky. V okrsku č. 1. bolo do zoznamu voličov zapísaných 1336 voličov. V okrsku č. 2. 1266 voličov. Spolu 2602 voličov. Volieb sa zúčastnilo 826 voličov v okrsku č. 1 a 927 voličov v okrsku č. 2. Právo voliť využilo spolu 1753 voličov, čo predstavuje 67,39% účasť. O voľbu poštou požiadalo 29 občanov, právo voliť využilo 26 občanov. O hlasovací preukaz požiadalo 57 občanov. Naopak, v obci s hlasovacím preukazom volilo 60 voličov. V našej obci najviac hlasov získali strany:

- Strana č. 16 - SMER-sociálna demokracia, 473 hlasov

- Strana č. 3 - Progresívne Slovensko, 333 hlasov

- Strana č. 17 - HLAS - sociálna demokracia, 273 hlasov

- Strana č. 5 - Koalícia OĽANO A PRIATELIA: OBYČAJNÍ ĽUDIA, NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI (NEKA), NOVA, SLOBODNÍ A ZODPOVEDNÍ, PAČIVALE ROMA, MAGYAR SZÍVEK a Kresťanská únia a ZA ĽUDÍ, 148 hlasov

- Strana č. 23 - Kresťanskodemokratické hnutie, 126 hlasov

- Strana č. 12 - Sloboda a Solidarita, 93 hlasov

- Strana č. 25 - REPUBLIKA, 83 hlasov.

- Strana č. 15 - Slovenská národná strana, 82 hlasov

- Strana č. 13 - SME RODINA, 28 hlasov

- Strana č. 21 - Kotlebovci – Ľudová strana naše Slovensko, 16 hlasov

Ostatné z kandidujúcich strán získali menej ako 5 hlasov.

Ďakujeme členom okrskových volebných komisií za pokojný priebeh volieb, aj na priek vysokej účasti.

Lužiansky kotlík

V sobotu 8. júla 2023, sa v lužianskom školskom areáli konal už 11. ročník súťaže vo varení gulášu. Do boja o najlepší kotlíkový guláš sa zapojilo zatiaľ rekordných 24 družstiev. Medzi súťažiacimi boli už pravidelní známi kuchári, ale aj celkom nové tváre. Všetci prišli s cieľom navariť ten najlepší guláš, no podľa organizátorov je hlavným zmyslom celej akcie nezameniteľná atmosféra a posedenie s rodinou, známymi a priateľmi. Počasie vyšlo pravé letné a horúce bez jediného mraku. Okolo kotlíkov vládla výborná nálada. K príjemnej atmosfére, už od začiatku prispela moderátorka podujatia Ľubica Šulíková, ktorá perfektne vyspovedala každé súťažiace družstvo.

O 13:30 všetkých svojimi piesňami potešila spevácka skupina Lúč. Milým prekvapením bola óda na guláš, ktorú si pripravili pre súťažiacich ako podporu, povzbudenie a motiváciu. Po nej sa o 14:00 predstavila ďalšia spevácka skupina, Lužiančanka.

Čas ubiehal a o 16:00 sme spoločne privítali skupinu Smola a Hrušky, ktorá k nám pricestovala až zo Spišskej Novej Vsi. Lužiančanov potešili hodinovým koncertom, ľudia si to užívali a veselo tancovali a spievali s nimi. Pomaly sa blížilo odovzdávanie vzoriek hotových gulášov a vyhodnotenie súťaže.

O najlepšom guláši rozhodovala porota, ktorá hodnotila

spôsob varenia, chuť finálneho gulášu, vzhľad, hustotu ale aj kreativitu družstva. Po udelení bodov boli vyhlásení víťazi.

Predsedom poroty bol tento rok starosta obce Jozef Bojda. Ostatní členovia poroty boli Martin Cok, Ing. Martin Beňo, Martin Tonhauser a Ing. Alena Remenárová. Ako býva zvykom, hodnotenie sa stretlo nielen s chválou ale aj kritikou.

Pre súťažiacich bolo pripravených množstvo zaujímavých cien.

Piate miesto obsadilo družstvo speváckej skupiny Lúč, štvrté miesto obsadilo družstvo Bandurky. Z tretieho miesta sa tešil tím Buki. Druhé miesto obhájilo družstvo Gregor otec a syn, no a z prvého miesta sa vo veľkom tešilo družstvo MMA. Všetky družstvá si prevzali diplomy, medaily a pripravené ceny.

Budeme radi, ak sa do ďalších ročníkov budete ako občania ochotní zapojiť sa do poroty, prípadne nás poteší akákoľvek prejavovaná ochota pri organizácii či sponzoringu akcií.

Po vyhodnotení, nám zaspievala Ľubica Šulíková spolu so Števom Haládkom, krásne a pre všetkých známe československé šansóny. Podvečer vystúpila skupina Traky z Košíc. Všetkých nás rozveselili vtipmi, aj svojimi pesničkami. Spravili perfektnú zábavu pre mladých aj starších. Ako posledná skupina vystúpili Žochári. Tí potešili svojím vystúpením hlavne starších, no na známe pesničky si zatancovali aj mladšie generácie.

Počas celého dňa bol k dispozícii stánok s občerstvením, pivkom, kofolou, kávou či nanukmi. Deti potešili farebné kolotoče a stánky s cukrovinkami, hračkami.

O protipožiarnu bezpečnosť a zdravotnú starostlivosť sa počas celého dňa postarali dobrovoľní hasiči z Lužianok, na čele s pánom Martinom Cocherom. Ochotne kontrolovali stanovišťa pri kotlíkoch a upozorňovali na opatrnú manipuláciu s otvoreným ohňom v tomto horúcom počasí. Našťastie nedošlo k žiadnemu závažnému zraneniu, ani nehode. Sme im veľmi vďační, že nám vždy ochotne pomôžu pri akejkoľvek akcii, ktorú ako kultúrna komisia usporadúvame a veľmi si to vážime. Poďakovanie tiež patrí obecnej polícii, ktorá sa posta-

rala o bezpečnosť a bezproblémové ukončenie akcie hlavne vo večerných hodinách. Za pomoc ďakujeme aj zamestnancom obecného úradu a starostovi obce.

Na záver by som chcela opäť raz poďakovať hlavne celej kultúrnej komisii, jej predsedovi Martinovi Zelenajovi, ďalej usmiatem a vždy dobre naladeným mladým, ktorí vždy ochotne pomáhajú. Obetovali dosť času, aby mohli pre celú obec, mladších aj starších zorganizovať takúto veľkú a už rokmi zažívanú akciu. Verím, že každý, kto sa prišiel aspoň nachvíľu pozrieť si tu našiel niečo pre seba, čo ho aspoň trochu potešilo.

Máme za sebou ďalšiu kultúrnu akciu, tešíme sa na tie ostatné. Potešíme sa, ak ich budete navštevovať stále v hojnom počte ako doteraz. Uvítame aj nové nápady a podnety, práve od Vás občanov. Tešia a posúvajú nás ďalej Vaše pochvaly a verte, že potom sa to pre Vás robí s oveľa väčšou radosťou a nasadením. Podstatná je ale aj konštruktívna kritika a nové nápady na zlepšenie.

Ďakujeme každému z Vás, kto pri nás stojíte a inšpirujete nás.

Zuzka Macánková a členovia kultúrnej komisie

Po roku opäť v Taliansku

Po dobre naštartovanej tradícii spoločnej dovolenky sme minulý rok, už cestou domov z Talianska, začali plánovať ďalšiu letnú dovolenku. Začiatkom roka sme si zarezervovali ubytovanie v tom istom kempu ako minulý rok a trpezlivo čakali na júlový dátum letnej dovolenky.

V ústrety blížiacemu sa oddychu sme opäť vyrazili v skorých ranných hodinách a po malých prestávkach sme sa všetci stretli na našej talianskej „Rastislavovej“ ulici v kempu Rosapineta v oblasti letoviska Rosolina Mare. Ubytovanie sme mali blízko pri sebe, a preto sme sa mohli navzájom navštevovať a tráviť spolu čas. Deti chodievali hrať minigolf, alebo sa spolu zabávali v chatkách, pri prechádzkach, či pri hraní futbalu, ku ktorému sa s nadšením pridávali aj hráči s niekoľko-ročnými skúsenosťami. Po večeroch sme využili aj blízkosť kaplnky a stíšili sa pri omšiach, ktoré nám odslúžil náš p. farár Ondrej.

Čas pri mori sme trávili kúpaním sa, plávaním, či obmývaním nôh popri brehu. Tento rok sme mali možnosť vidieť a zažiť aj menej pokojné more s dostatkom vln. Vlny ocenili najmä deti, ktoré sa do nich s radosťou hádzali. Tešili sa, keď ich more nadnášalo na nafukovačkách a člny, alebo ich zhadzovalo z paddleboardu. Na pláži sme si všetci dobre oddýchli - každý po svojom. Niektorí uprednostnili pozoro-

vanie výhľadov na more a rozhovor. Iní čítali knihy a lúštili krížovky. Ďalší využili pokojnú atmosféru pri mori a dopriali si dostatok osviežujúceho spánku so šumením vody v pozadí. Deti na pláži najviac bavila hra s pieskom, ku ktorej sa radi pridávali aj dospeláci. Pred očami nám vznikali rôzne priekopy, priehrady, stavby a občas skončil zakopaný do piesku aj niekto z nás.

Čas na dovolenke sme netrúvali iba pri mori, ale aj spoznávaním okolia. Niektorí sme sa boli pozrieť v neďalekej botanickej záhrade, kde sme sa poprechádzali po drevených chodníkoch ponad more pozorujúc riasy, ryby a iné súčasti morského spoločenstva. Spoznávali sme rozmanitosť prírodnej krajiny od borovicového lesa až po piesočnatú pláž. Na pláži Spiaggia di Porto Caleri, ktorá je súčasťou botanickej záhrady, sme videli jednoduché prístrešky vytvorené z brvien dotvárajúce atmosféru odľahlej pláže s množstvom krásnych mušlí.

Takmer všetci sme sa vypravili na výlet loďou do svetoznámych Benátok. Ráno sme sa autami presunuli do prístavu v meste Chioggia, kde nás už čakala loď s objednanými miestami. Počas plavby lagúnou k Benátkam sme z lode pozorovali bežný život na okolitých ostrovoch, ktorý sa v mnohom odlišuje od nášho života vo vnútrozemí. Všimli sme si autobus s ces-

tujúcimi, ktorý sa prevážal na lodi k druhému ostrovu, „servis“ pre lode na mori a aj prieplov umožňujúci veľkým kontajnerovým lodiam dostať sa z lagúny na širé more.

Po približne hodine plavby sme sa dostali k nášmu cieľu a zakotvili sme v jednom z prístavov v Benátkach. Na prvý pohľad nás zaujali detailne prepracované historické stavby a veľké množstvo turistov v uliciach. Spoločne sme sa vybrali na svetoznáme Námestie sv. Marka a postavili sa na pol hodinu do radu, aby sme si mohli aj zvnútra pozrieť Baziliku sv. Marka - najznámejšiu a najnavštevovanejšiu sakrálnu stavbu tohto mesta. Bazilika pretrvala na svojom mieste takmer tisícrocie a prešla si viacerými rekonštrukciami, vďaka ktorým sa v nej spájajú prvky byzantského, gotického a renesančného stavebného štýlu. V interiéri nás zaujala mohutnosť stavby, ktorá sa prelínala s jemnou mozaikovou výzdobou. Mozaiky tvoria veľkú časť chrámu a pokrývajú všetky kupoly z vnútornej strany. Zlato na mozaikách sa odráža a vytvára záblesky, ktoré zdôrazňujú monumentálnosť stavby. Nie nadarmo sa Bazilike sv. Marka hovorí aj Zlatý kostol. Vďaka mramorovej mozaikovej podlahe sme mali pocit, že kráčame po bohato zdobenom orientálnom koberci. Po prehladke baziliky sme si prezreli mesto. Niektorí sa zastavili pri

mostoch Ponte di Rialto, či Ponte dei Sospiri, iní si prezreli Dóžov palác, Hodi novú vežu na Námestí sv. Marka, Zvonicu sv. Marka alebo iné známe pamiatky.

Ďalší uprednostnili plavbu na gondolách po svetoznámych kanáloch v Benátkach. Po prehliadke mesta sme sa prepravili loďou späť do Chioggie a niektorí z nás ešte prijali ponuku na večerné prete-

ky na motokárach.

Po získaní krásnych zážitkov a vytvorení nových spomienok sme sa vrátili domov, do našich Lužianok.

Sme radi, že sa tento rok naša dovolenka rozrástla aj o nové tváre a bolo nás dokonca viac ako minulý rok. Chceme sa poďakovať všetkým, ktorí prispeli svojou prítomnosťou k príjemne strávenému

týždňu a veríme, že o rok si dovolenku zopakujeme. Začíname totiž premýšľať o dovolenke pri mori v lete 2024. Pridáte sa k nám?

Monika Reháková

SPEVOM k srdcu

Ži večne, krásna naša slovenská ľudová pieseň !

Otvárajme a udržiavajme studničku krásnej ľudovej hudby. Je to najživšia minulosť, súčasnosť a budúcnosť našej národnej podstaty.

Slovenský národ v minulosti neoplýval hmotným bohatstvom, naopak, v domčekoch, ktoré sa väčšinou krčili pod krásnymi horami, bola studnica, kde sa rodili a zneli krásne ľúbozvučné piesne. Bola to ľudová pieseň, ktorá pomáhala nielen pri práci, ale robila dobrú náladu na zábavách, svadbách, zmiernovala bol na karoch aj pri iných smutných príležitostiach. Neobišla sa bez nej žiadna slávnosť, ale ani nijaká významnejšia udalosť. Bohatstvo slovenskej piesne nám závidí celý svet, a aj zachovanie tradície ľudovej piesne z nášho Nitrianskeho regiónu sa Obec Lužianky a spevácky súbor Lúč rozhodli zorganizovať dňa 23. júla 2023 kultúrnu akciu pod názvom „Spevom k srdcu“. Pozvanie prijali súbory Ivančanka z Ivanky pri Nitre, Čerdavanka z Rumanovej, Ujlačanka z Veľkého Zálužia a náš lužiansky súbor Lužiančanka. Moderátorka zároveň privítala hostí Mgr. Oľgavu, krajskú a zároveň našu predsedníčku JDS, Mgr. Jozefa Jankoviča, starostu obce Rumanová a zároveň predsedu VITISU a nášho starostu Jozefa Bojdu a poslancov obecného zastupiteľstva. Najvzácnejším hosťom bola pani Olinka Csákayová, ktorá je čestná občianka našej obce a zároveň naša veľká fanúšička, ktorá sa dožila krásneho jubilea 85 rokov. Všetci prítomní sme jej v stoji zapriali zdravicu veľa zdravia, šťastia a zaspievali jej obľúbenú pieseň, vylepšenú o jej text, „Zahučali hory, zahučali lesy.“

Po oficiálnej časti začal kultúrny program a piesne našich účinkujúcich sa rozliehali celým našim kultúrnym domom. Všet-

ci prítomní v sále potleskom odmeňovali jednotlivé súbory, ktorým patrí veľká vďaka, že šíria slovenské piesne a záleží im, aby sa zachovali aj pre budúce generácie. Pred ukončením akcie pán starosta odovzdal vedúcim súborov ďakovné listy a upomienkové darčeky a záver patril všetkým súborom, s ktorými sme si spoločne zaspievali pieseň „Čo to tam šuchoce pod Javorinou“. Po skončení akcie organizátori pozvali všetkých prítomných v sále na chutné pohostenie s vínom a chutným koláčikom. Ale súborom sa od nás nechcelo odísť, harmonikári vytiahli nástroje a ďalej sa veselo zabávalo a spievalo. Všetci sme sa zhodli, že sme prežili príjemné nedeľné popoludnie, všetci si prajeme, aby lúky a stráne neboli mŕkve bez spevu a aby sa pri stretnutiach viac spievalo, ako pilo, a aby aj mladí ľudia mali takú radosť zo spevu, ako dnešní účinkujúci.

Mária Pagačovičová, členka súboru LÚČ

Letná TOUR súboru LÚČ

Nie len hudobné skupiny majú šnúru koncertov hlavne v letnom období, ale aj náš lužiansky súbor LÚČ mal podobnú šnúru vystúpení v širokom okolí Nitrianskeho kraja:

22.7.2023 sme sa zúčastnili súťaže v Novej Vsi nad Žitavou a to Okresnej prehliadky speváckych súborov pod názvom „SPEVY DOMOVA“ odtiaľ sme odchádzali na vystúpenie do Ivanky pri Nitre, kde slávili dni obce.

23.7. 2023 sme zorganizovali u nás v Lužiankach kultúrnu akciu „Spevom k srdcu“.

12.8. 2023 sme boli vybraní ako súbor v rámci dožinkových slávností v Nitre do sprievodu pod názvom Krojovaná paráda.

26.8.2023 sme sa zúčastnili 13. Ročníka Kepeždanských folklórnych slávností v Hájskom, ktorí zároveň slávili aj 910. Výročie prvej písomnej zmienky o obci Hájske.

29.8.2023 boli sme pozvaní na prehliadku speváckych súborov pod názvom „Spievanky v Podhoranoch“, kde sme si zároveň aj s ostatnými súbormi uctili výročie SNP s položením venca pred pamätníkom pri obecnom úrade.

9.9.2023 reprezentovali sme okres Nitra v Zlatých Moravciach na krajskej súťaži „SPEVY DOMOVA“. Tejto súťaži sa zúčastnilo 9 súborov, náš súbor a súbor ZBEŽANKA sme reprezentovali Nitriansky okres a v silnej konkurencii zvíťazili naši susedia, súbor ZBEŽANKA, ktorým aj týmto srdečne

blahoželáme, a zároveň postúpili do celoslovenskej prehliadky folklórnych súborov. A my sme znovu odchádzali na ďalšie vystúpenie do Veľčíc na kultúrnu akciu „Folklórny deň ľudového kroja“.

17.9.2023 sme mali vystúpenie v obci Močenok, kde pri príležitosti sviatku Povýšenia svätého kríža a v rámci Dní obce Močenok bola prehliadka súborov združených v MAS VITIS.

23.9.2023 sme sa zúčastnili podujatia v Golianove pod názvom „Folklórna jeseň vo vinohradoch“, ktoré sa malo konať v amfiteátri pri soche sv. Urbana, ale žiaľ, pre zlé počasie sa nakoniec konalo v príjemnej atmosfére v kultúrnom dome.

Naša šnúra vystúpení v tomto letnom období bola viac ako bohatá, ale hlavne všetci členovia prežívame tieto vystúpenia s hrdosťou, tešíme sa z každého potlesku a hlavne pozitívnych ohlasov na naše vystúpenia. No a to najdôležitejšie, hrdosť, že môžeme reprezentovať a zviditeľňovať našu obec Lužianky.

V tomto roku ešte organizujeme kultúrne podujatie u nás v Lužiankach a to v novembri, medzi Vami veľmi obľúbený ROK NA DEDINE a v decembri VIANOČNÉ Pastorále, na ktoré Vás aj týmto srdečne pozývame.

Mária Pagačovičová, členka výboru LÚČ

Lužianská fazuľa.

Táto zábavná akcia, ktorá je už tradične opakovaná a stále je zaujímavá sa tento rok už prezentovala po 15. krát. Áno, zo začiatku sa tento program uvádzal pod názvom „Lužianske fazuľové hody“ a pod týmto názvom sa tento veselý zábavný program prezentoval 10. ročníkov. Nasledujúci rok sa názov trochu pozmenil a posledných 5. rokov nesie názov „Lu-

žianská fazuľa“. Na histórii a pôvodu nášho fazuľu sa nič nezmenilo a my lužančania to máme dané do vienka a „Fazuľových pánov“, ako nás prezývajú nám nik nevezme, tak ako to úvodom povedala moderátorka tohto programu Mária Pagačovičová, ktorá tento zábavný program už tradične uvádza a vedie od začiatku až do konca. Po slávnostnom úvode do progra-

mu privítala moderátorka nášho starostu Jozefa Bojdu, jeho zástupcu Ing. Martina Beňu, prítomných poslancov nášho OZ, čestných hostí, ktorí prijali pozvanie, ako aj všetkých prítomných hostí.

Pozvanie na Lužianskú fazuľu prijali tieto spevácke skupiny:

- Rozmarín z Pohraníc
- Lehoťanka z Lehoty

- Zbežanka zo susedných Zbehov
- Naša spevácka skupina Lúč
- A naša hosťovská skupina Lužiančanka

Po tomto slávnostnom úvode sa zo svojím programom predstavila veselými piesňami a sólistami Zdenkov Martiškovou a Miroslavom Sedlákom hosťovská skupina Lužiančanka, ktorá nasadila latku programu privysoko.

S lyrickou, rozsiahlou básňou „Starká“ zaujala všetkých prítomných, ktorí ju zo zatajeným dychom počúvali pani Buriová.

Príjemným prekvapením vydareného podujatia bolo prvé vystúpenie pre nás doposiaľ neznámeho speváckeho súboru Rozmarín z Pohraníc.

Spevácky súbor s názvom Zbežanka nie je pre našich divákov neznámi, účinkovali u nás už viac krát a sú vynikajúci. Moderátorka programu nezabudla pripomenúť, že Zbežanka spolu s našim súborom Luč sa zúčastnili 26.augusta 2023 v Zlatých Moravciach na prehliadke speváckych skupín nitrianskeho kraja, kde súbor Zbežanka obsadil 1. miesto a náš súbor Lužiančanka získal 2.miesto. A tak oba súbory boli zaradené do celoslovenskej súťaže. K čomu im úprimne blahoželáme a veríme, že tak ako v Nitrianskom kole boli úspešní i v celoslovenskej súťaži budú úspešní.

Po súbore Zbežanka, nastúpil súbor zo Susednej Lehoty, ktorí svojimi rezkými piesňami do prevádzanými harmonikou a saxofónom, nenechali nikoho vlažného.

Záver programu patril nášmu súboru Lúč, ktorý rozozvučal celú sálu svojimi rezkými piesňami.

Po krásnej prehliadke jednotlivých súborov vyzvala moderátorka programu Mária Pagačovičová, Karola Sabu, dlhoročného člena speváckej skupiny Lužiančanka, ktorý sa v týchto dňoch dožil krásnych 80 rokov života a v speváckom súbore účinkoval spolu s manželkou Ankou 15 rokov. Spolu s pánom Karolom Sabom bola vyzvaná aj pani Anna Poláčiková, zakladateľka prvého speváckeho súboru s názvom „Jeseň“, ktorý sa časom rozdelil na dve spevácke skupiny, Luč a Lužiančanka. Obom oceneným starosta obce Jozef Bojda a jeho zástupca Ing. Martin Beňo zablahoževali a odovzdali im kytice kvetov a Anne Poláčikovej aj Ďakovný list.

Za krásne vystúpenie starosta obce spolu so svojím zástupcom odovzdali všetkým vedúcim speváckych skupín Pamätné listy „ako spomienku na veselé priateľské stretnutie vyznávčov ľudových piesní.

Na záver vyzvala konferencierka všetky účinkujúce súbory na javisko a kto sa nezместil na javisko tak nastúpil pod javisko a spoločne si zanôtili“ Čo to tam šuchoce pod javorinou.....

Bodkou programu bola vynikajúca fazuľovica s údeným mäsom a lokšami. Nechýbalo ani perlivé víno, maková štrúdlä či pagáče, pre všetkých prítomných o ktoré sa postarala vedúca speváckej skupiny Elena Vargová zo svojimi členmi skupiny Lužiančanka.

Srdečná vďaka Vám všetkým, ktorí ste sa postarali o krásne nedeľné odopoludnie.

Milan Cabánek

Opekačka na poľovníckej chate „Berbecíny“

Po prvý krát sa uskutočnila opekačka v krásnom prostredí, za golfovým ihriskom v lese. Opekali seniori aj deti prázdninujúce u svojich starých rodičov. Veľký zážitok bol v tom, že sa seniori a deti viezli na traktorovej vlečke. Starosta Jozef Bojda a pracovníci obecného úradu Ivan Kiko a Marek Mikula prispôsobili vlečku tak, aby sa im

dobro sedelo a nikomu sa nič nestalo. Po ceste na chatu „Berbecíny“ sa spievalo a veselo smialo. Pretože už dávno sa nikto takto neviezol. Prichádzajúcich na chatu vítal Michal Kukla hrou na harmonike a „Lužiančanka“ im veselo spievala, keď vystupovali z traktorovej vlečky. Na chate ich čakalo pohostenie a opekačka. Účasť

na podujatí bola výborná. Prišli medzi nás aj naši poslanci Ing. Milan Cabánek ml. a Milan Ďurček, ktorým ďakujeme za účasť. Hralo, spievalo, jedlo a pilo sa, nálada bola dobrá. Keby nezačalo pršať, tak sme tam až do rána. Skvelá akcia. Ďakujeme starostovi obce za pomoc a sponzorstvo.

Stanová Anna.

Súťažné zápolenie seniorov v petangu

Dňa 13.9.2023 patrilo náš futbalový štadión v Lužiankach nielen futbalistom, ale seniorom z blízkeho okolia, ktorí vysmiati a plní dobrej nálady prišli súťažiť v netradičnom športe a to v petangu. Konal sa už 9. ročník tohto športu, ktorý je v oblube hlavne u seniorov. Postupne k nám prichádzali seniori z Lehoty, Veľkého Zálužia, Hájskeho, Močenku, Podhorian, Trnovca nad Váhom, Zbehov, Šale, Rumanovej, 2 družstvá našich lužianskych seniorov. Súťažné zápolenie prišli podporiť aj naši mladí poslanci Petra Obuchová, Ing. Martin Beňo a Ing. Milan Cabánek, ktorí vytvorili aj súťažné družstvo. Po zvítaní a registrácii športovcov nastala slávnostná chvíľa, zahájenie súťaže, ktoré otvorila krajská predsedníčka JDS Mgr. Anna Oľapková, ktorá privítala všetkých súťažiacich a vzácných hostí, predsedu NSK Ing. Branislava Becika a starostov obcí združených v spolku Vitis. Pán Becík po svojom príhovore slávnostne otvoril turnaj a športové zápolenie sa mohlo začať. Počasie bolo ako na objednávku, slniečko prispelo aj k dobrej nálade medzi súťažiacimi, ktorí už sledovali svojich súperov, ktorí sa posúvali do finále. Nakoniec v silnej konkurencii zvíťazili v kategórii:

Ženy:

1. miesto Trubačová Zdenka, ZO JDS Hájske
2. miesto Švihoríková Gabriela, ZO JDS Hájske
3. miesto Fusková Mária, ZO JDS Zbehy

Muži:

1. miesto Varga Peter, ZO JDS Lužianky
2. miesto Gombík Marián, ZO JDS Podhorany
3. miesto Ťažár Karol, ZO JDS Podhorany

Ocenení boli aj najstarší pretekári Oľga Kinclová zo ZO JDS Lehoty a Štefan Krajčír zo ZO JDS Lužianky.

Po vyhodnotení si všetci súťažiaci pochutili na výbornom guláši, ktorý nám každoročne na túto akciu špeciálne navarí aj so svojimi pomocníkmi Zbislav Oľapka, koláčikmi a pagáčikmi prispeli aj členky výboru. Veľká vďaka patrí nášmu starostovi, Jozefovi Bojdovi za finančnú pomoc, sponzorom Mariánovi Líškovi a Milanovi Kikovi, ktorí nám každoročne poskytujú občerstvenie a pitný režim.

Naším športovcom sa ešte dlho nechcelo ísť domov, dobrá nálada vyústila aj do spevu a s priáním dobrého zdravia sa tešíme na jubilejný 10. ročník.

Mária Pagačovičová, členka výboru JDS

Oprášené spomienky

Ešte nie je okružle výročie založenia ZO JDS v Lužiankach, ani speváckeho súboru Jeseň - bude až v roku 2025, ale dovtedy môžem(e), zabudnúť. Spomienky sú vždy pekné – veselé, aj ťažké a smutné, len poradie a roky sa už pletú. Nie je to vždy „diagnóza“, ale je to tak, čo ešte pamätám(e) a spomeniem(e) si – to oprášim a napíšem.

Je to dávno, písal sa rok 1995 (9. 7.), keď sme pri organizáciách, ktoré už v dedine fungovali, založili aj organizáciu dôchodcov – ZO JDS.

Rozbehli sme sa na zelenej lúke – prvé stretnutie pri rieke – pri moste, akože, v parku, bolo leto. Myšlienka sa zrealizovala a v septembri na tom istom mieste sme na „hodence“ urobili hody a dohodli, že sa hneď pustíme aj do spevu. Založili sme (11. 9.) spevácky súbor, ktorému sme dali názov „Jeseň“ pri ZO MJD, preto, že to bolo na lúke a aj náš vek bol už v jeseni života. Spevu chtvých sa našlo hneď, niektorí boli aj členmi výboru, a začali sme.

Našej organizácii aj novému súboru sa hneď v začiatkoch darilo- aj keď to nebolo ľahké.

Po oficiálnom zahájení činnosti (prvá schôdza) a pokynmi Okresnej jednoty dôchodcov v Nitre, sme si stanovili plán činnosti a robili - čo sa dalo. Financie boli „slabé“, len časť z členského, a ochotných sponzorov - vtedy ešte nebola dotácia od obce.

Prvé zájazdy, akcie a vystúpenia súboru boli „chudobné“, ale skúšali sme poctivo, každý pondelok a výsledky sa dostavili.

Členovia súboru boli. Katarína Bojdrová, Oľga Čurgaliová, Emil Dominka, Gustáv Ecker, Veronika Bratská, Anna Horková, Terézia Hrabovská, Emília Hrušková, Jozef Javor, Pavlína Javorová, Zuzana Kalapová, Viera Kiková, Mária Kolhová, Paulína Lauková, Justín Rosa, Anastázia Rosová, Vladimír Slávik, Pavol Šuník, Ján Šupka a vedúca súboru Anna Poláčiková. Vystúpenia hrou na harmonike umocňoval harmonikár

Ludovít Gašparík, organista zo Zbehov a Čakajoviec, pracovník na našej železničnej stanici. O prvé oblečenie - úbory na vystúpenia sa nám postarali šikovné ruky majstra Jozefa Lauku a jeho manželky Anny. Všetci sme pracovali s nadšením.

Okrem vystúpení doma, sme sa rozbehli aj po okolí. Vystupovali sme pri oslavách „5“ a „7“ výročia súboru, „5“, „10“ a „15“ výročia organizácie, na výročných členských schôdzach, šiestich ročníkoch „Kultúrneho leta na dedine“, piatich ročníkoch „Hodových koláčov“ na hodence, na Mikuláša na Vianoce, na Fašiangoch pri pochovávaní basy, pri vynášaní „Moreny“, pri stavaní „Mája“ a tiež na deň dedí pri opekačke v parku pri vode.

Organizovali sme aj výstavy: Dôchodcovia naši umelci, „Aj staré je pekné“, „Aj to hralo aj svítlo“, „To tu ešte nebolo“, „Umelci naši umelci“, Hospodársky dvor, Minulosť a súčasnosť obce.

Veľkej obľube sa tešili aj scénky ako: Drápačky, Zabíjačka, Svadba, Šúpanie kukurice, Mikuláš, Vianoce pod stromčekom,

Koledy, z novodobých spomeniem Super Star, Pošta pre teba, Dôchodkyňa v kúpeľoch, Snehuliak, Zajac, Víla a malička, Mažoretka(y) pri výročí.

S niektorými scénkami sme vystupovali aj v domovoch dôchodcov v nemocnici a v okolitých obciach pri rôznych príležitostiach, ani sme nestíhali. Bolo to pre nás amatérov náročné, aj samotné vystúpenia aj zháňanie potrebných rekvizít na jednotlivé scénky. Tešilo nás, keď sme našich divákov pobavili a rozosmiali, vtedy sme boli všetci spokojní.

V roku 2003 som sa so súborom, z vážnych rodinných dôvodov rozlúčila. Chvíľu nefungoval, ale potom sa vedenia ujala Anna Horková, zmenili názov na „Lužiančanka“, obmenili pár členov a pokračovali v činnosti. Aktivity ako dovtedy, len niektoré pridali podľa uváženia a boli samostatní už nie pri ZO MJD. Vedenie sa po pár rokoch, zo zdravotných dôvodov zmenilo, vedúcou súboru sa stala Alena Kiková.

Dnes je vedúcou súboru Helena Vargová a aj členovia sa vymenili, starí postupne ubúdali. Súbor funguje i naďalej ako samostatná jednotka a darí sa im.

„Nech sa im darí pri dobrom zdraví doma a vonku a keď treba aj v šenku“.

Do Lužianskych noviniek som písala 19 rokov o činnosti ZO JDS a aj o činnosti súboru Jeseň, ale teraz mi to už nejde, ako ja hovorím „Skáčem z jedného dejstva do druhého“. „Kolieska sú už hrdzavé“. Nič sa nedá robiť, čas sa nedá zastaviť. Tak zrazu sa zostarne a preto že život ide ďalej, musí sa žiť ako sa dá.

„Mladosť má neopísateľné čaro, príde – odíde a viac sa nevráti!“ povedala Vilma Jamnická, ktorá sa dožila 105 rokov.

Anna Poláčiková,
bývalá vedúca speváckeho súboru Jeseň
pri ZO JDS v Lužiankach.

Záhradkári v Rakúsku.

Začiatok septembra využili naši záhradkári na návštevu Rakúska. Prvá zastávka sa konala v dolnorakúskom mestečku Melk, ktoré leží priamo na Dunaji a je vstupnou západnou bránou do Wachau, známej vinárskej oblasti. Mesto Melk je súčasťou svetového kultúrneho dedičstva UNESCO a jeho prvá písomná zmienka pochádza z roku 831. Pevnosť Melk je už viac ako 900 rokov duchovným a kultúrnym centrom krajiny. Na mieste nás už čakala pani sprievodkyňa, s ktorou sme si prešli múzeá, predstavujúce dejiny a súčasnosť kláštora, nádherné reprezentačné sály, knižnicu, mramorovú sál a opátsky kostol, ktorý je majstrovským dielom z obdobia vrcholného baroka. Vzácné fresky a maľby, ako aj veľkolepý hlavný oltár pozývajú návštevníkov urobiť si príjemnú prestávku na oddych. „Wachaulabor“, laboratórium v severnej bašte kláštora, je dielom žiakov opátskeho gymnázia venovaný kritickému, umelecko-experimentálnemu skúmaniu tých najrôznejších tém.

V minulosti sa na skale, kde leží kláštor, nachádzala pevnosť a palác, ktorý slúžil šľachte. Leopold II. sa na konci 11. storočia rozhodol odovzdať tento majetok cirkvi. Benediktínski mnísi z neho vytvorili nový kláštor, z ktorého postupne vybudovali dôležité cirkevné sídlo. Časom sa z neho stalo významné kultúrne, ale aj edukačné centrum. V kláštore študovali viacerí poprední rakúski intelektuáli. Škola bola známa nielen kvalitným vzdelávacím systémom, ale najmä prísny režimom, ktorý tam vládol. Práve vďaka nemu dokázali primäť žiakov k tomu, aby sa venovali zušľachteniu svojich vedomostí. Opátstvo Melk je veľmi dobre známe z príbehu „Meno Ruže“ od spisovateľa Umberto Eca. Ten sa tu inšpiroval nielen majestátnymi priestormi a tajomstvami, ktoré skrývali, ale dokonca jedna z jeho hlavných postáv pochádzala práve z tohto opátstva.

Melk bol odjakživa i pokladnicou vedomostí. V knižnici opátstva, ktorá patrí k najznámejším v Európe, nájdeme 100 000 zväzkov. Návštevníci majú možnosť vidieť iba malú časť zbierky, vzácne vydania a stredoveké rukopisy sa uchovávajú totiž v knižnici v pivnici. Starostlivo chránené sú kláštorné anály, záznamy z Melku, ktoré opisujú regionálne prírodné udalosti, politický vývoj, nástup nových opátov i vojenský predvoj Džingischána, ktorý sa v polovici 13. storočia dostal až do dnešného Dolného Rakúska.

Návštevu Melku sme ukončili prechádzkou zrenovovaným záhradným parkovým komplexom, ktorý nesie znaky barokové-

ho štýlu a krajinskej záhrady v anglickom štýle a prechádzkou historického centra mesta.

Z Melku sme sa presunuli do ďalšieho nádherného rakúskeho mestečka Tulln an der Donau. Tu sme navštívili medzinárodnú záhradkársku výstavu. Tento rok sa konal jubilejný 70-ty ročník. V septembri 1953 sa na hlavnom námestí v Tullne po prvýkrát konala Kvetinová prehliadka. Za sedemdesiat rokov sa z nej vyvinula Internazionale Gartenbaumesse Tulln. Nie nadarmo sa o nej hovorí, že patrí medzi najkrajšie nielen v Rakúsku, ale aj v Európe a vo svete. Na ploche 85 000 m² tam vystavovalo svoje produkty okolo 450 vystavovateľov.

Vrcholným zážitkom bola prehliadka oranžérií rakúskych záhradníkov a kvetinárov ako najväčšia európska výstava kvetov. S viac ako 200 000 kvetmi sa celá hala premenila na more farieb, tvarov a vôní. Tisíce kvetov boli naaranžované do jedinečných kvetinových umeleckých diel, ktoré reprezentujú neporovnateľnú nádhru prírody v kombinácii s umením najlepších rakúskych záhradníkov a fluoritov.

Ing. Milan Cabánek

Výstava ovocia, zeleniny a kvetín

V našej obci sa dňa 27. augusta 2023 konal 41. ročník výstavy ovocia, zeleniny a kvetín. Ako býva zvykom, deň vopred, v sobotu 26. augusta, sa zbierali vzorky, aranžovali sa kolekcie produktov a na záver sa anonymne vyhodnocovali produkty odbornou porotou. Každý vystavovateľ mal možnosť pripraviť si sám svoj stôl. Tentokrát sme pozvali nezávislú cezpoľnú porotu. Tvorili ju títo členovia: Ing. František Horník z Rumanovej, Ing. Vlastislav Omelina z Veľkého Zálužia a Stanislav Pekár z Veľkého Zálužia.

Radi by sme sa im podakovali, že si našli čas a prišli nám vyhodnotiť Lužianskú výstavu. Porota mala ťažkú úlohu, keďže produkty našich záhradkárov boli krásne ako ste mohli sami vidieť. Napriek tomu, že tento rok nebol

voči pestovateľom počasím veľmi priaznivý, podarilo sa nám pripraviť zaujímavú výstavu.

V nedeľu sme začali, ako už býva tradíciou, svätou omšou za záhradkárov a ako podakovanie za úrodu. Po nej nasledovalo otvorenie výstavy pre verejnosť, kde nám pán farár Ondrej Kellner požehnal expozíciu, produkty a aj všetkých pestovateľov. Návštevníci si mohli výstavu pozrieť do pätnástej hodiny, kedy nasledovalo verejné vyhodnotenie expozície.

Tento rok sa výstavy zúčastnilo 31 vystavovateľov, ktorý priniesli 308 vzoriek vo všetkých kategóriách. Z toho bolo 94 vzoriek ovocia, 193 vzoriek zeleniny a 21 vzoriek kvetín.

Ceny za 1., 2. a 3. miesto sa udeľovali v kategóriách: najkrajšie ovocie, najkrajšia zelenina a najkrajšie kvety, napokon sa udelila jedna cena za najkrajšiu kolekciu výstavy. A tu sú výsledky:

Kategória najkrajšie ovocie:

- 3. miesto: Ing. Ivan Galko za jablko Golden Delicious
- 2. miesto: Slavomír Šatura za hrozno Panónia
- 1. miesto: Ing. Dušan Spáč za slivku TOP-HIT

Kategória najkrajšia zelenina:

- 3. miesto: Pavol Slovák za cibuľu dlhú
- 2. miesto: Jozef Oravský za papriku Slonie ucho
- 1. miesto: Monika Slováková za baklažány

Kategória najkrajšie kvety:

- 3. miesto: Marie Matušková za kvet Vodnička
- 2. miesto: Jozef Oravský za kvet Koleus (okrasná žihlava)

- 1. miesto: Elena Vargová za kvet Sundevila

Cenu za najkrajšiu kolekciu výstavy získala Sára Cabáneková.

Veľká vďaka patrí aj deťom z MŠ v Lužiankach a ich učiteľkám, ktoré nám svojimi výtvarnými dielami skrášlili sálu KD.

Chcem sa podakovať všetkým účastníkom výstavy aj tým vystavovateľom, ktorí okrem svojich záhradkárskeho produktov priniesli aj zaujímavé dekorácie, výzdoby, košíky, historické predmety a ostatné doplnky, ktorými skrášlili a osviežili našu expozíciu.

V neposlednom rade patrí vďaka celému výboru ZO SZZ v Lužiankach za prípravu, organizáciu a zastrešenie tohto malého záhradkárskeho sviatku.

Ing. Milan Cabánek

Oberačka po sebechlebsky, festival vinohradníctva, ľudovej gastronómie, cestovného ruchu a zábavy

V sobotu, dňa 7. októbra 2023, sa konal 14. ročník tradičného festivalu s názvom „Oberačka po sebechlebsky“. Zúčastnila sa ho skvelá partia z organizácie záhradkárov z Lužianok. Festival sa už tradične koná v obci Sebechleby, časti Stará Hora, ktorá je klenotom vinohradníctva s tradíciou od 13. storočia. Osada Stará Hora sa nachádza južnom okraji Štiavnických vrchov, približne 3 km od obce Sebechleby. Vďaka zriedkavo sa vyskytujúcejmu charakteru sústredených vinohradníckych pivníc a neopakovateľnej atmosfére s nádychom tradičnej kultúry bola v roku 1981 vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. K jej hlavným pozoruhodnostiam patria nepochybne vínné pivnice ručne tesané do tufového podlažia z obdobia 16. storočia. Nad tieto pivnice boli

nadstavované malé jedno a dvoj priestorové vinohradnícke domčeky. V danej oblasti sa ich nachádza približne 140, svojím rozsiahlym zoskupením sú unikátom Slovenska. Dominantou Starej Hory je tiež kaplnka zasvätená sv. Urbanovi, patrónovi vinohradníkov. V súčasnosti je Stará Hora vyhľadávaným miestom oddychu a pokoja pri pohári vína. Niekoľkokrát v roku sa tu uskutočňujú rôzne podujatia, napr. Svätourbanské slávnosti, Jánska vatra alebo festival spomínaný festival Oberačka po sebechlebsky.

Už tradične sa od rána otvorili pivnice, pre záujemcov sa konala prehliadka súkromných priestorov vínných pivníc s možnosťou ochutnávky bielych, červených a ružových vín a burčiakov. Množstvo kuchárov ponúkalo domáce špeciality priamo na priedomí vínných domčekov – zemiakové placky, masťené lokše, kačacinu, bryndzové halušky, párance, kapustníky, pagáče, materáky, sladké štrúdle, rezance a veľa iných domácich špecialít od výmyslu sveta. Každý mal možnosť vybrať si a pochutiť na tradičných dobrotách.

Pre návštevníkov bol pripravený sprievodný kultúrny program. Okrem ukážky remeselnej výroby domácich majstrov sa

na hlavnom javisku striedali domáce folklórne skupiny z blízkeho okolia a predstavili sa aj známe slovenské skupiny ako Kollárovcí, Hrdza, Duchoňovci, Šcamba, Peter Bič Project a ďalšie.

Tento rok sme vydržali až do neskorej noci a vychutnali si takmer celý program. Unavení, ale verím, že plní zážitkov sme sa vrátili po polnoci domov.

Ing. Milan Cabánek

Regionálna výstava.

Regionálna výstava ovocia, zeleniny a kvetov sa uskutočňuje v našom okrese každé dva roky, vždy v inej ZO SZZ. V tomto roku sa uskutočnila v dňoch 16. – 17. septembra 2023 v kaštieli v Rišňovciach. Výstavy sa zúčastnilo osem ZO SZZ z okresu Nitra. Jednou z ôsmich bola i naša ZO SZZ. Zúčastnilo sa nej 16 našich členov, ktorí priniesli spolu 70 produktov – exponátov. Hodnotiacia komisia mala veľmi ťažkú úlohu, vybrať z tolkej krásy to najkrajšie. Jednu s cien sme obdržali aj my, a to hneď 1. miesto v kategórii kvety. Získala ju Elena Vargová za krásny kvet MANDEVILA. Hodnotili sa kategórie ovocie, zelenina, kvety a najkrajšia expozícia.

I keď tento rok bol nežičlivý pre záhradkára vôbec, na výstave sme mohli vidieť veľmi pekné výpestky, či už to ovocia, zeleniny alebo kvetov.

Slávnostne otvorenie výstavy sa uskutočnilo 16.09.2023 v kaštieli v Rišňovciach, na ktorom sa zúčastnili podpredsedníčka Nitrianskeho samosprávneho kraja, predsed a tajomníčka OV SZZ, starosta obce Rišňovce ako aj zástupcovia vystavovateľných ZO SZZ.

Spríevodným programom výstavy bolo:

- Prednáška na tému Zdravá výživa v našej záhrade
- Poradenstvo pre záhradkárov
- Ochutnávka vína

- Výstava pohľadníc a známok na tému poľnohospodárstva

Nitriansky samosprávny kraj udelil Pamätný list predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja Branislava Becíka Základnej Organizácii SZZ v Rišňovciach pri príležitosti regionálnej výstavy ovocia, zeleniny a kvetov 2023, za dlhoročnú prácu v oblasti rozvoja záhradkárstva a ovocinárstva v nitrianskom kraji.

Pamätný list odovzdala podpredsedníčka Nitrianskeho samosprávneho kraja Martina Holečková predsedovi ZO SZZ v Rišňovciach Patrikovi Rovnnemu. Všetkým oceneným srdečne blahoželáme.

Milan Cabánek

Na pozvanie v Budapešti

Pri príležitosti 60. výročia založenia Kruhu priateľov záhrad v Budatétényi, dostala naša Lužianska organizácia od tamajšieho vedenia, pozvanie k účasti na slávnostnej schôdzi, ktorá sa konala 28.9.2023 v popoludňajších hodinách.

Za našu organizáciu sa tejto slávnosti zúčastnila trojčlenná delegácia v zložení Milan Cabánek ml., Stanislav Karas a Jozef Vér. Program bol pestrý a bohatý. Po slávnostnom prípitku sa prítomným pri-

hovorili pamätníci, ktorí spomínali na ťažké začiatky aj na úspechy, ktoré dosiahli vďaka obetavej práci členov a funkcionárov. Pri tejto slávnostnej príležitosti boli mnohí členovia odmenení. Po ukončení oficiálnej časti schôdze sa začal bohatý kultúrny program, v ktorom účinkovali aj členovia záhradkári a ich rodinní príslušníci. Cez prestávku sa podávalo chutné občerstvenie a dobré víno. Jedným z bodov programu bolo aj „slávnostné tortovanie“ a krájali sa obrovské torty. O dobrú náladu sa postarala ľudová hudba zo Szolnoku. Pri ich rezkých pesničkách sa rozospievalo celé obecnstvo.

V piatok 29.9. v dopoludňajších hodinách nám naši priatelia pripravili zaujímavý program, v rámci ktorého sme sa mohli oboznámiť s bohatou históriou a pamätihodnosťami Budafoku. Pôvodne sme mali navštíviť výrobnú najznámejšieho sektu Torley spojenú s ochutnávkou, ale pre obsadenosť nás nemohli prijať. Náhradný program bol snáď ešte zaujímavejší. Navštívili sme „Pivničné mesto“ v ktorom je rozsiahla expozícia vinárskych potrieb na spracovanie vína a debnárskoho náradia na výrobu sudov. Pri jednotlivých expozíciách sme mali zastávky na ochutnávku vín z rôznych regiónov Maďarska. Celý

komplex pivníc meria 4,5 km, my sme však prešli len menšiu časť. Podzemné priestory vznikli pri ťažbe vápenca, ktorý sa používal pri výstavbe významných budapeštianskych budov.

Po chutnom obede, ktorý pripravil predseda András Székely s manželkou, sme poďakovali za pozvanie, štedré pohostenie a príjemnú spoločnosť, a odobrali sme sa na spiatočnú cestu domov.

Jozef Vér.

Zájazd Milotice – zámok, Vnorovy – Baťov kanál, Petrov – Plže – vínne skliepky

Dňa 4.7.2023 dôchodcovia z Lužianok absolvovali zájazd na Moravu. Cesta na Moravu nám trvala viac ako dve hodiny. Po krátkej prestávke sme navštívili krásny zámok Milotice, nazývaný perla juhovýchodnej Moravy. Je to jeden z najkrajších barokových zámkov v Čechách, neďaleko Kyjova. Úchvatná stavba s nádhernými interiéromi a francúzskymi záhradami, ktoré prechádzajú do anglického parku. Zvláštnosťou je príľahlá bažantnica a pávy, ktoré sa premávajú a pýšia nádherným sfarbením do veľjára rozťahnutým chvostom.

V zámku je možné vidieť expozície 17. – 19. storočia, pohľad do životného štýlu a zvyklostí posledného majiteľa rodu Seilern-Aspang. Tomuto rodu bol majetok skonfiškovaný na základe Benešových dekrétov. Po pútavej a zaujímavej prehliadke sme mali spoločný obed. Tešili sme sa na plavbu vodnou cestou po Baťovom kanáli. Prečo názov Baťov kanál? Pretože veľkopriemyselník Tomáš Baťa sa podieľal na regulácii toku rieky Moravy. Po jeho smrti stavbu kanála prebral jeho brat, Ján Antonín Baťa. Plavba trvala približne dve hodiny. Bola zárukou veľkého dobrodružstva a krásnych zážitkov. Baťov kanál vedie z Otokovic do Skalice, jeho dĺžka je asi 53 km. Niektoré úseky kanála vedú riekou Morava, iné sú vyhlbeniny kanálovými úsekmi. Rozdiel výšok vyrovnávajú plavebné komory. Na tejto vodnej ceste je 21 prístavov a jeden z nich je Vnorovy – kde sme aj nastupovali na loď. Cesta bola príjemná, s kapitánkou lode sme žartovali a zaspievali sme si krásne slovenské a moravské ľudové piesne s hudobným sprievodom gitary.

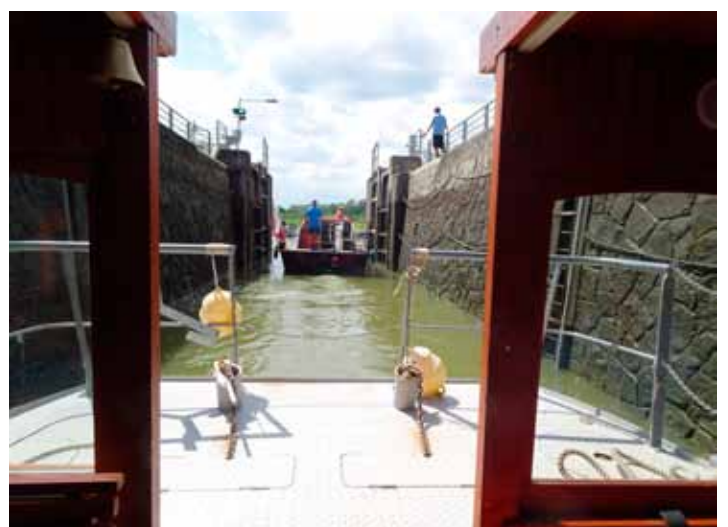
Odtiaľ sme sa autobusom prepravili do Petrova – Plže. Je to pamiatková rezervácia ľudovej architektúry, ktorá je chválou obce Petrov. V areáli je okolo 80 vínnych skliepkov, budovaných

od 15. storočia. Budovali si ich sami vinári. Sú to malé uličky, v ktorých sú dve námestia a skliepky sú vymalované krásnymi ľudovými umeleckými modrými maľbami. Spomínaná oblasť je veľmi navštevovaná turistami a ochutnávkou skvelých kvalitných vín, ktorú nám majiteľka skliepka pripravila. Vína boli tak chutné, že sme sa nevedeli rozhodnúť aké víno prinesieme domov. Vychutnali sme si aj jedinečnú okolitú prírodu, zoznámili sme sa s kultúrou a históriou kraja.

Zo zájazdu sme domov prichádzali obohatení o krásne zážitky a nové poznatky z histórie daného regiónu, ako aj priateľsky vytvorenou atmosférou počas celého zájazdu.

Danka Repáňová, podpredsedníčka ZO JDS Lužianky

Leto u HASIČOV

Od začiatku leta sa hasiči z Lužianok nenudili a stále boli aktívny. Po našej detskej hasičskej súťaži (o ktorej sme informovali v minulom čísle) sa naši muži zúčastnili na závodoch hasičov v obci Šišov. Hneď ako sme prišli sme sa mohli ísť pripraviť na základňu. Naš útok sa vydaril celkom fajn, až na malé zaváhanie na košíku. Všetko vyzeralo dobre až nakoniec sa savica rozhodla nespolupracovať a vypadla zo stroja čo nám prinieslo N (neplatný pokus).

Prvú júlovú sobotu sme sa zúčastnili na nočnej súťaži v obci Vinodol kam chodíme veľmi radi. No ale asi to nebol náš deň a pokazilo sa asi všetko čo sa mohlo. Menšie chybičky nám neumožnili dosiahnuť čas ktorí by sme si predstavovali. Ale nakoniec sme si odniesli až 3 poháre. Konečne sa na tejto súťaži predstavili aj naše ženy.

Muži klasika 3.miesto.

Muži magirus 3.miesto.

Ženy klasika 3.miesto.

Ženy šport 4.miesto.

Môžeme povedať že aj napriek kope problémov ktoré nás postretli to bola vydarená súťaž.

Dňa 8.7.2023 sa naši zúčastnili na dennej súťaži v Rubáni tu sme boli po dlhšej dobe. Aj keď to od rána nevyzeralo najlepšie nakoniec to bola pre nás najlepšia súťaž vôbec. Súťažili tu aj naše baby v kategóriách šport, klasika v oboch si odniesli krásne prvé miesta. Naším chalanom sa na športe moc nedarilo ale aj tak si odniesli 3.miesto. No, ale v neposlednom rade naša obľúbená klasika z ktorej si odnášame krásne prvé miesto s neuveriteľným časom 18.96. Neverili sme vlastným očiam. Tá radosť bola neopísateľná, súťaž si budeme ešte veľmi dlho pamätať.

Konečne sa vyplatila tá drina na tréningu a úsilie ktoré sme do toho dali. V tento deň sa v našej obci konal Lužiansky kotlík na ktorom sa ako súťažiaci predstavili aj naši členovia ale hlavne ako protipožiarna hliadka ktorá je už neodmysliteľnou súčasťou tohto podujatia.

Dňa 15.7.2023 sme sa zúčastnili na nočnej súťaži v obci Jasová. Bola to asi najdlhšia súťaž ktorej sme sa zúčastnili. Súťažili

sme v kategórii Muži klasika, magirus a naše ženy v kategórii klasika. Naším babám sa útoky vôbec nevydarili a umiestnili sa v strede pola. Zato naši muži urobili bezchybný útok v oboch kategóriách a získali 2 prvé miesta. Blahoželáme.

Dňa 5.8.2023 sme sa zúčastnili hneď na 2 súťažiach. Síce nám počasie neprialo ale nás to vôbec neodradilo. Poobede sme sa vydali do obce Horná Ves. Súťažili sme v kategórii Muži klasika všetko vyzeralo super no nakoniec to skončilo N (neplatný pokus) prúdar mal prešlap. Po skončení súťaže sme sa presunuli ku kolegom do obce Dyčka kde sme súťažili v kategóriách muži klasika a magirus, naše ženy v klasike. Tu sa nám ale veľmi darilo, domov sme si odniesli hneď 5 pohárov. Muži Magirus krásne 1.miesto. Muži klasika 2.miesto len 6stotín nás delilo od 1.miesta.... Ženy klasika 3.miesto.

A na koniec si náš „požičaný“, prúdar odniesol 2 poháre za najrýchlejšieho prúdara v celej súťaži.

Tieto úspechy nás veľmi tešia a poháňajú vpred k lepším výkonom.

Dňa 12.8.2023 sme sa zúčastnili Memoriálu Viliama Vavrečku ktorú organizovali naši priatelia z obce Lužany. Na tejto súťaži sme sa predstavili v 2 kategóriách a to ženy klasika a muži klasi-

ka. Zámková dlažba na základni nám narobila veľa problémov a naši chlapi si ju pomýlili s klziskom. Roztátené kolená a narazené zadnice nám bohužiaľ zmarili nádeje na dobrý výsledný čas. Nebol to náš deň a tak sme sa neumiestnili v popredí tabuľky.

Po tomto všetkom nás čakala naša najväčšia akcia a to MEMORIÁL IGNÁCA CHUDIÁKA konaná 19.8.2023. Celý týždeň sme pripravovali a doladzovali veci aby všetko bolo na sobotu čo najlepšie pripravené. Za horúceho počasia sme organizovali ako každý rok domácu súťaž. V takomto hojnom počte ako k nám prišli súťažné družstvá tento rok sme ešte nemali. Súťažilo sa v 3 kategóriách Klasika, Šport, Magirus. 38 útokov v jednom kole je najviac od kedy robíme túto súťaž.

U nás sa nováčikom darí, minulý rok si odniesli hlavnú cenu DHZ Lužany a boli na našej súťaži po prvý krát

Tento rok si hlavnú cenu putovnú sklenenú podobizeň Ignáca Chudiaka odniesli hasiči zo Zbrojníkov ktorí boli u nás na súťaži tiež po prvý krát. GRATULUJEME. V strede súťaži si pre DHZky pripravil náš veliteľ malý súboj a to klikovanie do rytmu hudby. Do tejto mohli sa zapojiť jednotlivci a tak si precvičiť svoju fyzickú zdatnosť v tomto súboji vyhral za mužov zástupca z DHZ Horné Obdokovce a za ženy nerozhodne DHZ Trávnica a DHZ Rubáň. Gratulujeme.

Výsledky súťaže.

Šport- muži

- 1.miesto DHZ Zbrojníky
- 2.miesto DHZ Čierne Kľačany
- 3.miesto DHZ Horné Obdokovce

Klasika -muži

- 1.miesto DHZ Zbrojníky
- 2.miesto DHZ Lužianky
- 3.miesto DHZ Trávnica

Magirus

- 1.miesto DHZ Trávnica
- 2.miesto DHZ Dyčka
- 3.miesto DHZ Malý Cetín

Ženy - Šport

- 1.miesto DHZ Zbrojníky
- 2.miesto DHZ Trávnica
- 3.miesto Čierne Kľačany

Ženy - Klasika

- 1.miesto DHZ Čierne Kľačany
- 2.miesto DHZ Zbrojníky
- 3.miesto DHZ Rubáň.

DHZ Lužianky brali „iba“, druhé miesto v kategórii klasika. Po skončení súťaže sme mali pripravené prekvapenie a to posedenie pri príležitosti 20 rokov znovu založenia DHZ v Lužiankách. V kruhu kamarátov a najbližších sme si vychutnali vynikajúcu tortu a zaspomínali si na staré dobré časy. Všetkým súťažiacim sa chceme veľmi pekne poďakovať a veríme že sa stretne u nás aj nabudúce. Veľká vďaka patrí všetkým ľuďom ktorý nám

pomáhali, starostovi Jozefovi Bojdovi, rozhodcom, zapisovateľkám, ľuďom vo výcape, kuchárom za fazuľovicu a kapustnicu a skvelú penovú párty po súťaži a každému kto urobil aspoň maličkú čiastku k tomu aby súťaž dopadla čo najlepšie. Ďakujeme kolegom z DHZ Dyčka a Rišňovce za výpomoc.

Po vydarenej domácej súťaži sa pre nás ešte deň nekončil. Po uprataní všetkých vecí sme sa znovu poskladali a išli na prvý ročník nočnej súťaži v obci Rumanová. Súťažili sme v kategórii Klasika ženy aj muži. Mužom sa ich útok bohužiaľ nepodaril ale za to našim ženám áno a odniesli si krásne 2 miesto ktoré nás veľmi potešilo. Bol to dlhý a náročný deň ale stál za to.

Dňa 26.8.2023 sme sa zúčastnili na súťaži v obci Horné Obdokovce. Súťažili sme v kategórii Muži - Šport, Klasika. Ženy - Klasika. Bola to pre nás úspešná súťaž keďže sa nám podaril najlepší čas ... Síce my sme sa z toho času tešili no na dobré umiestnenie nestačil. Zato naše baby urobili kvalitný útok a odniesli si 2 miesto, Gratulujeme.

Dňa 2.9.2023 sme sa zúčastnili na súťaži v obci Zbrojníky. Súťažili sme v kategórii Muži - Klasika, Ženy - Klasika. 72 družstiev nasvedčovalo že na nás čaká dlhý deň ale vyplatil sa a naši muži si domov odniesli krásne 3.miesto z ktorého sa naozaj veľmi tešíme. Po prvý krát sme sa postavili na stupeň víťazov a ten pocit sme si naozaj užili. Ďakujeme DHZ Zbrojníky za pozvanie.

Dňa 9.9.2023. Sme sa zúčastnili na detskej hasičskej súťaži v obci Dyčka. Na štart sme postavili zmiešané 8 členné družstvo mladých hasičov. Súťažilo sa na 2 kolá v štafete. Naše detičky sa posnažili a domov si odniesli 3.miesto. Zúčastnili sme sa ešte aj „uzlovačky“, ale menšia chybička na jednom uzle nás odsunula na 2.miesto. Deti sa tešili a chcú o rok zabojovať o víťazstvo. Ďakujeme im za účasť.

Náš harmonogram je stále nabitý a plný aktivít. Okrem súťaží ale máme aj iné veci ako protipožiarne hliadky, preventívne kontroly, oprava a udržiavanie výstroje a výzbroje. Tréning a cvičenia. A jedno také sa uskutočnilo v obci Báb.

16.9.2023 sa naši hasiči v počte 1+5 zúčastnili Okrskového Taktického cvičenia v obci Báb.

Témou bola: doprava hasiacej látky z vodného zdroja na požiarisko s prevýšením.

Čerpanie vody, dopravné vedenie zabezpečené „B“ hadicami cez čerpadlá, pretlakové ventily a následne útočný prúd dvomi „C“ hadicami . Doprava vody bola realizovaná na vzdialenosť 1400m.

Precvičené bolo aj poskytnutie prvej pomoci od zdravotníkov zraneným osobám.

Na cvičení sa zúčastnili DHZ Malé Zálužie, DHZ Lužianky, DHZ Jelšovce, DHZo Alekšince, DHZ Rišňovce, DHZo Rumanová, DHZo Báb a DHZ Veľké Zálužie.

Cieľ cvičenia bol splnený.

Naši členovia sú stále pripravený pomáhať i na úkor svojho voľného času. Riadime sa heslom Bohu na slávu, ľuďom na pomoc.

Martin Cocher predseda DHZ Lužianky

Hasiace prístroje

Tento rok sa vyznačuje extrémne vysokými teplotami, ktoré spôsobujú požiare po celom svete. Ani nás tieto horúčavy neobchádzajú. Preto je na mieste výstraha aby sme boli pri práci s ohňom veľmi opatrní.

Najviac požiarov vzniká v júli, auguste a v septembri a ešte aj v októbri, pokiaľ to počasie dovolí. Vyšší počet požiarov je zapríčinený požiarimi, ktoré vznikli v dôsledku vypalovania trávy a suchých porastov, spaľovania odpadov zo záhrad a v blízkosti lesných porastov. Príslušníci Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru každý rok zasahujú a likvidujú požiare, ktoré vznikli nedbanlivosťou občanov pri spaľovaní odpadov zo záhrad a vypalovania trávy. Upozorňujeme občanov aby nepoužívali otvorený oheň a nefajčili na miestach so zvýšeným požiarovým nebezpečenstvom, nevypaľovali porasty a nezakladali oheň na miestach, kde by sa mohol rozšíriť a aby dodržiavali zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov. Spôsobenie požiaru je porušením platných právnych predpisov a môže byť kvalifikované od priestupku až po trestný čin, nehovoriac o tom, aké škody môže v prírode aj na domácnostiach spôsobiť. Okresné riaditeľstvo môže za priestupky na úseku ochrany pred požiarimi uložiť v blokovom konaní priamo na mieste pokutu do výšky 100 €. V priestupkovom konaní môže byť uložené pokarhanie alebo pokuta v rozmedzí 99 € až 331 €.

Vážení občania, keď budete tento občasník čítať bude už po lete a jeseň je predzvesťou zimy. Či bude zima tuhá a či mierna to ešte neviem, ale je potrebné sa na ňu pripraviť. Dajte si odborníkom skontrolovať váš kotol na kúrenie, prípadne vaše gamatky či sú v dobrom technickom stave, aby ste v zime nemali problémy. Taktiež nezabúdajme na krby, kde sa sústreďíme na odvod spoldín horenia a to na dymovod a komín. Na tento účel je vhodné využiť služby kominárov, ktorí vám komín riadne vyčistia, prípadne poradia, keď bude treba nutná oprava. Do pozornosti dávam aj rôzne kachle, kde je potrebné si prekontrolovať ich technický stav (najmä dvierka a to násypné a aj dvierka na odstraňovanie popola), dymovod – či nie je prepálený a už spomínaný technický stav komína. Taktiež dôležitá je aj nehorľavá podložka pred kachľami a pred krbom, tak ako to predpisuje výrobca

daného zariadenia.

Vieme správne používať hasiace prístroje ?

Hasiace prístroje sú dôležité nástroje, ktoré môžu v prípade požiaru zachrániť životy a majetok. Sú určené na hasenie alebo kontrolu malých požiarov a sú kvá lifkované podľa typu požiaru, na ktorý sú určené. Existujú štyri hlavné triedy požiarov : A, B, C a D.

Požiare tried A zahŕňajú bežné horľaviny ako je drevo, papier a látky. Tieto požiare sa zvyčajne hasia vodou alebo hasiacim prístrojom na báze vody.

Požiare triedy B zahŕňajú horľavé kvapaliny ako je benzín, olej alebo mazivo. Tieto požiare sa zvyčajne hasia penovým alebo suchým chemickým hasiacim prístrojom.

Požiare triedy C sa týkajú elektrických zariadení, ako sú spotrebiče, rozvody alebo zásuvky. Tieto požiare sa zvyčajne hasia suchým chemickým hasiacim prístrojom (práškový hasiaci prístroj) alebo hasiacim prístrojom s oxidom uhličitým (CO 2).

Požiare triedy D zahŕňajú horľavé kovy, ako ja sodík, draslík alebo horčík. Tieto požiare sa zvyčajne hasia suchým práškovým hasiacim prístrojom.

Hasiace prístroje sú hodnotené podľa veľkosti požiaru, ktorý dokážu uhasiť. Hodnotenie 1-A je najmenšie a hodnotenie 100-B je najväčšie. Je dôležité vybrať si správny hasiaci prístroj pre typ požiaru, s ktorým sa stretávate, pretože použitie nesprávneho typu hasiaceho prístroja môže požiar zhoršiť. Pri tomto výbere vám môžu pomôcť odborní pracovníci a to buď technici požiarnej ochrany, alebo špecialisti požiarnej

ochrany, prípadne cestou obecného úradu sa môžete obrátiť na pomoc od preventívára požiarnej ochrany obce.

Ak potrebujete použiť hasiaci prístroj postupujte nasledovne : Potiahnutím uvoľníte poistný kolík v hornej časti hasiaceho prístroja, aby ste uvoľnili rukoväť prístroja. Nasmerujte trysku alebo hadicu na základňu ohňa. Stlačením rukoväte uvoľníte hasiacu látku. Pohybujte tryskou alebo hadicou zo strany na stranu, pokiaľ oheň neuhasíte.

Pri používaní hasiaceho prístroja je dôležité pamätať na nasledujúce bezpečnostné pravidlá:

- **Nikdy nepoužívajte hasiaci prístroj na oheň, ktorý je príliš veľký alebo nekontrolovateľný.**
- **Vždy stojte v dostatočnej odstupovej vzdialenosti (min. 3 – 4 m) od ohňa.**
- **Nikdy nepoužívajte vodu na hasenie mastnoty alebo požiaru pod elektrickým prúdom.**
- **Pri používaní hasiaceho prístroja sa nikdy neotáčajte chrbtom k ohňu.**
- **Nikdy nepoužívajte hasiaci prístroj, ktorého platnosť uplynula alebo je poškodený.**
- **J e veľmi dôležité pravidelne (minimálne 1 x ročne), aby ste sa uistili, že sú v dobrom prevádzkovom stave. Túto kontrolu vykonávajú odborne spôsobilé osoby s platným osvedčením.**

Pamätajte, že oheň je dobrý sluha, ale zlý pán !

Zdroj : redakcia časopisu „Požiarnik“

Spracoval a upravil :

Ing. Ivan Matúška

– prevetivár PO obce

	A	B	C	D	F	
						
	Požiar tuhých látok	Požiar kvapalných látok	Požiar horľavých plynov	Požiar ľahkých kovov	Požiar rastlinných a živočíšnych tukov	Požiar elektrických zariadení
Vodný	Vhodný	Nevhodný	Nevhodný	Zakázaný	Zakázaný	Zakázaný
Penový	Vhodný	Vhodný	Vhodný	Zakázaný	Zakázaný	Zakázaný
Práškový	Vhodný	Vhodný	Vhodný	Zakázaný	Nevhodný	Vhodný
CO ₂ snehový	Zakázaný	Vhodný	Vhodný	Zakázaný	Zakázaný	Vhodný
Halónový	Vhodný	Vhodný	Vhodný	Zakázaný	Nevhodný	Vhodný

Okienko do kuchyne

Gulášová polievka

Suroviny: 300g hovädzie mäso, 1PL masti, 1ks cibule, 1PL mletej červenej papriky, 2PL koreňovej zeleniny, trochu soli, trochu čierneho korenia, drvenej rasce, 1 paprika, 1 paradajka, 5ks zemiakov
1,5 litra vody

Postup: V tlakovom hrnci rozohrejeme masť, opražíme na nej jemne nakrájanú cibuľu, vysypeme papriku, zamiešame ju, pridáme na kúsky nakrájané mäso a na paprike ho opekáme.

Vlejeme vodu, pridáme zeleninu, soľ, korenie a rascu, tlakový hrniec uzavrieme a varíme asi 30 minút. Po ochladení pridáme nakrájanú papriku, sparenú a nakrájanú paradajku a na kocky nakrájané zemiaky.

Varíme bez pokrievky, kým zemiaky nie sú mäkké. Hotovú polievku dochutíme polievkovým korením a môžeme pridať prelisovaný cesnak.

Kačacie prsia s pomarančovou omáčkou

Suroviny: 2 ks kačacie prsia, soľ, mleté čierne korenie,
Suroviny na omáčku: 2 pomaranče 1ČL solamylu, 1PL maslo, 50ml brandy

Postup: Kačacie prsia osušíme, osolíme, okoreníme a opekáme na panvici na miernom ohni najprv kožou dole asi 6 minút, otočíme a opekáme z druhej strany asi 5 minút. Kliešťami vyberieme na tanier, prikryjeme a necháme odpočinúť.

Keď je v panvici veľa tuku, zlejeme ho a na panvici necháme len trochu, zaprášime Solamylom alebo múkou, pridáme brandy a pomarančovú šťavu, trochu vody a necháme prevrieť, nakoniec zjemníme maslom. Miesto pomarančov môžeme dať pomarančový džús. Prsia nakrájame na tenké plátky a prelejeme omáčkou.

Podávame so zemiakmi.

Škoricové slimáky

Suroviny: Cesto: 300g hladkej múky, 1PL bieleho jogurtu, 2dl mlieka, 1dl oleja, 1PL kryštálového cukru, 1/2 kocky čerstvého droždia, 1 štipka soli,
Suroviny plnka: 120g masla, 4 škoricové cukre, 4ČL solamylu

Ďalej potrebujeme: mlieko, smotanu na šľahanie, práškový cukor na posypanie a mletú škoricu

Postup: V troche vlažného mlieka rozdrobíme polovicu droždia a pridáme trochu cukru. Na teplom mieste necháme pripraviť kvások.

Do misy preosejeme múku, pridáme kryštálový cukor, štipku soli, olej, jogurt a kvások. Miešame a postupne prilievame zvyšné mlieko. Vypracujeme vláčne cesto, ktoré vytvarujeme do bochníka. Poprášime múkou a necháme kysnúť na teplom mieste 60 minút.

Plnka: V malom hrnci rozpustíme maslo, pridáme škoricový cukor a solamyl. Necháme mierne vychladnúť.

Vykysnuté cesto rozdelíme na polovicu a jednu časť vyvalkáme na pomúčenej doske na tenko. Rozotrieme polovicu plnky, zvinieme a nakrájame slimáky. Rovnako pripravíme aj druhú polovicu cesta.

Slimáky preložíme na plech vystlaný papierom na pečenie, prikryjeme suchou utierkou a necháme 5 minút podkysnúť. Slimáky ukladáme dostatočne ďaleko od seba, počas pečenia narastú

AX- sprievodná súťaž o najkrajšie ovocie a zeleninu.

Počas výstavy AGROKOMPLEX 2023 v Nitre, sa v dňoch 18.8.-20.8. 2023 v hale M 3 výstavniska, konala súťaž o najkrajšie ovocie, v poradí už 9.ročník, súťaž o najkrajšiu zeleninu 8. ročník a súťaž o najkrajšiu expozíciu záhradkárskych produktov, v poradí 6.ročník.

Priestory určené pre túto súťaž zaplavilo 687 nádherných záhradkárskych produktov z celého Slovenska. Z tohto počtu bolo 345 exponátov z okresu Nitra. Našu Lužiansku ZO SZZ v tejto Celoslovenskej súťaži reprezentovalo 11 našich členov s 90 vystavovanými produktami. V silnej konkurencii krásnych súťažných exponátov naša členka Monika Slovákova získala 3.miesto za papriku odrody KUBISTA .

Našej víťazke Monike Slovákovej blahoželáme k dosiahnutému úspechu a všetkým našim súťažiacim ďakujeme za vzornú reprezentáciu našej ZO SZZ.

Milan Cabánek

Jubilanti III. štvrtroku 2023

50 rokov oslávili: Mgr. Katarína Bradlerová, Janka Krajčová, Ján Chvojka, Marek Karas, Martin Daniš, Vladimír Klzo, Emília Szombathová, Ing. Buch, Anna Hronská, Mgr. Miloš Bradler

55 rokov oslávili: Pavel Chlebo, Vladimír Varga, Zuzana Coková, Kamila Gregorová, Věra Zelenáková, Dušan Páleník, Peter Zeleňák, Roman Jašík, Viera Dolešová, Miloš Lencěš, Jana Vargová,

60 rokov oslávili: Juraj Bihary, Vojtech Billa, Beáta Madudová, Jana Tomášiková, Mária Humenská, Ing. Lýdia Martišková, Daniel Molnár

65 rokov oslávili: Vladimír Čáčik, Ing. Peter Martiška, Štefan Peťovský, Marián Wilhém, Katarína Čentěšová, Jozef Ligač

70 rokov oslávili: Eduard Lauko, Štefan Kurila, Vladimír Šupka, Anna Buchová,

MUDr. Regína Poništová, Jozef Odráška

75 rokov oslávili: Zuzana Konečná, Ing. Vladimír Macko, Elena Kotry, Marta Minárová, Štefan Savov, Jozef Pagáčovič, Miroslav Bajzík, Marta Janálová

80 rokov oslávili: Pavel Horka, Veronika Hrušková, Marianna Spišiaková

85 rokov oslávili: František Sabo, Júlia Králiková, Antónia Staňová

92 rokov oslávila Veronika Štefanková

Hádanky

● V tráve žijú, ver mi, muzikanti čierni. Cvrlikajú z lúčky celkom malé

(yčrvcv)

● Kto sa plazí popri skale, naplaší tam myšky malé, naženie strach kobyľke, čo si sedí na bylke?

(dah)

● Vo vode vie dobre plávať, chodí však aj po zemi. Keď je v kídli veľmi gága a trepocce krídlami.

(suh)

● Pyšný kráľ chodí v lese, na hlave strom si nesie.

(ňalej)

● Jabĺčka si zbiera a slimáky tiež. Sve-toznámy pichliač, náš záhradkár

(žej)

● Chodby vrta, nie je v bani, koľko spraví, nevie ani. Všetko robí bez nástroja, červy sa ho veľmi boja, kožušok má hustý, krátky, nôžky sú mu za lopatky.

(oktrk)

Najznámejšie citáty sv. Františka z Assisi

„Začnite tým, že urobíte to, čo je potrebné, potom to, čo je možné, a zrazu urobíte aj nemožné.“

„Pane, urob ma nástrojom Tvojho pokoja. Tam, kde je nenávisť, nech rozsievam lásku.“

„Pamätaj si, že keď opustíš tento svet, nemôžeš si vziať so sebou nič, čo si získal, iba to, čo si dal: plné srdce obohatené úprimnou službou druhým, láskou, obetavosťou a odvahou.“

„Bože, daj mi pokoj, aby som prijal to, čo nemôžem zmeniť a daj mi odvahu zmeniť to, čo zmeniť môžem a mám a ešte mi daj múdrosť spoznať ten rozdiel

Pranostiky

- Ak je október veľmi zelený , bude potom január hodne studený.
- Ak skoro v októbri sneh padá , bude mäkká zima.
- Dažde v októbri predpovedajú úrodný rok.
- Keď je v októbri mnoho sršňov a osí , bude dlhá zima.
- Keď sa drží list v mesiaci októbri na stromoch pevne , to znamená krutú zimu.
- Keď padne prvý sneh na mokrú zem, bude slabá úroda.
- Keď začiatkom novembra sneží , máva ten sneh výšku veží.
- Na začiatku novembra sa teplo so zimou háda.

LUŽIANSKE NOVINKY

Obecný štvrtročník. Vydavateľ: Obec Lužianky, Rastislavova 266, 951 41 Lužianky, t. č. 037/7783469, IČO 34003517. Registračné číslo EV 3466/09, ISSN 1338-9017.

Šéfredaktor: Jozef Bojda
Redakčná rada: Milan Cabánek, Mgr. Alžbeta Rigová